บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการใช้กลวิธีอภิปัญญาเพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านและการเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัย โดยแยกเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีอภิปัญญา

1.1 ความหมายของกลวิธีอภิปัญญา

1.2 แนวคิดทฤษฎีและองค์ประกอบกลวิธีอภิปัญญา

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีอภิปัญญาและการอ่านและการเขียน

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

2.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

2.2 องค์ประกอบและกระบวนการอ่าน

2.3 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

2.4 การพัฒนากลวิธีอภิปัญญาในการอ่าน

2.5 การประยุกต์กลวิธีอภิปัญญามาใช้ในการสอนอ่าน

2.6 การประเมินความสามารถในการอ่าน

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ

3.1 ความหมายและความสำคัญของการเขียน

3.2 องค์ประกอบและกระบวนการเขียน

3.3 ระดับความเข้าใจในการเขียน

3.4 การพัฒนากลวิธีอภิปัญญาในการเขียน

3.5 การประยุกต์กลวิธีอภิปัญญามาใช้ในการสอนเขียน

3.6 การประเมินความสามารถในการเขียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีอภิปัญญา

ความหมายของกลวิธีอภิปัญญา

จากการศึกษาเอกสาร และตำรา พบว่าคำว่า “อภิปัญญา” (Metacognition) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายอย่างสมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์ (2544) ได้ให้ความหมายว่า อภิปัญญาคือ

ความเข้าใจถึงกระบวนการทางปัญญา(Cognitive process) กล่าวคือ ผู้เรียนรู้ตัวว่าตนคิดอะไร คิดอย่างไร ผู้เรียนสามารถตรวจสอบ ความเข้าใจของตนเองได้ และ ผู้เรียนสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีการคิดให้เหมาะสมได้ อภิปัญญาต่างจากปัญญาหรือการคิดทั่วไป (Cognition) ตรงที่ปัญญาเป็นการคิดเชิงสรุป เปรียบเทียบหาเหตุผล แก้ปัญหา วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือนำไปใช้ แต่อภิปัญญาเป็นการคิดที่รู้ตัวว่าคิดอะไร มีวิธีคิดอย่างไร สามารถตรวจสอบความคิดของตนได้ และสามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีการคิดของตนได้

Spring (1985) ได้ความหมายของอภิปัญญาว่า คือ ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดขึ้นโดยรู้ตัวว่า พวกเขารู้กระบวนการเรียนรู้ของตนว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และกฎเกณฑ์การเรียนรู้ในการเรียนรู้นั้นมีอะไรบ้าง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเริ่มรู้จักประเมินตนเองได้ตลอดเวลาว่าพวกเขารู้หรือยังไม่รู้อะไรบ้าง อันจะนำไปสู่การตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน และรู้จักเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการอ่านนั้นไปใช้ได้ รู้จักตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง (Comprehension monitoring) และเป็นผู้ประเมินความสำเร็จของงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งรวมถึงจุดมุ่งหมายการอ่านที่ตั้งไว้ด้วย

O'Malley & Chamot (1990) กล่าวว่า กลวิธีอภิปัญญาหมายถึง กลวิธีที่สูงกว่าปัญญา ซึ่งรวมไปถึงการคิดเกี่ยวกับภาษาหรือกระบวนการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยการวางแผนเกี่ยวกับกิจกรรมทางภาษา การควบคุมขณะที่กำลังปฏิบัติกิจกรรม และประเมินผลหลังจากกิจกรรมนั้นเสร็จแล้ว

Fravell (2002, อ้างใน Hudson 2007) ได้ให้ความหมายของกลวิธีอภิปัญญาว่า กลวิธีอภิปัญญาคือ กิจกรรมด้านปัญญา มีจุดประสงค์ในการควบคุมองค์ประกอบทางปัญญา มีบทบาทในกิจกรรมทางปัญญาชนิดต่างๆเช่น การพูดเพื่อการสื่อสาร ความเข้าใจในการอ่าน การเขียน การกำหนดความสนใจในการเรียนรู้ในการเรียน

จากความหมายของอภิปัญญาพอสรุปได้ว่า อภิปัญญา หมายถึง ความตระหนักรู้ตัวของผู้เรียนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการคิดของตนเอง ตลอดจนความสามารถในการตรวจสอบแก้ไขความเข้าใจในการเรียนรู้เหล่านั้นด้วยตนเองและสามารถประเมินความคิดของตนเองได้ ส่วนกลวิธีอภิปัญญา เป็นกลวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ควบคุมกระบวนการทางความคิด สติปัญญาและพฤติกรรมของตนเอง โดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ มีอิสรภาพในการเรียนรู้ สามารถควบคุมและประเมินตนเองได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แนวคิดทฤษฎีและองค์ประกอบกลวิธีอภิปัญญา

แนวคิดทฤษฎีของกลวิธีอภิปัญญามีการพัฒนามาจาก Dirkes (1985) กล่าวว่า พื้นฐานของกลวิธีอภิปัญญาประกอบด้วยการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม การเลือกกลวิธีการคิดอย่างใคร่ครวญและการวางแผน ตรวจสอบและประเมินกระบวนการคิด

Baker & Brown (1984) กล่าวว่า อภิปัญญาประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ความตระหนักว่าทักษะใด กลวิธีใด และแหล่งความรู้ใด ที่จำเป็นต้องนำมาปฏิบัติภาระงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสามารถในการใช้กลไกในการตรวจสอบตนเอง เพื่อทำให้เกิดความแน่ใจว่าประสบผลสำเร็จ เมื่อการปฏิบัติภาระงานเสร็จสิ้นลง เช่น การตรวจสอบผลของความพยายามในการแก้ปัญหา การวางแผนขั้นต่อไป การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเพียรพยายาม การทดสอบการทบทวนกลวิธีในการเรียน และการแก้ปัญหาที่ประสบโดยการนำกลวิธีอื่นมาทดแทน

O'Malley & Chamot (1990) กล่าวว่า กลวิธีอภิปัญญาประกอบด้วยกลวิธีดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning) ซึ่งจะทำโดยการตรวจดูประเด็นหลักหรือความคิดหลักของงานที่จะต้องทำ การคิดหากลวิธีการเรียนสำหรับงานแต่ละชิ้น การวางแผนในแต่ละชิ้นการวางแผนในแต่ละส่วน แต่ละลำดับ แต่ละความคิดหลัก หรือการคิดถึงหน้าที่ทางภาษาที่จะต้องนำมาใช้ในการทำงานชิ้นนั้น

2. การมุ่งประเด็นความสนใจ (Directed attention) การตัดสินใจล่วงหน้าที่จะมุ่งประเด็นความสนใจไปที่กิจกรรมทางภาษาที่จะทำโดยไม่สนใจสิ่งต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องและการรักษาระดับความสนใจไว้ในระหว่างทำกิจกรรมนั้น

3. การเลือกประเด็นความสนใจ (Selective attention) การตัดสินใจล่วงหน้าที่จะเลือกมุ่งความสนใจไปยังลักษณะเฉพาะเจาะจงบางลักษณะ หรือรายละเอียดของสถานการณ์ ซึ่งจะช่วยในการทำกิจกรรมทางภาษาชิ้นนั้น ให้สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและการให้ความสนใจในลักษณะเฉพาะเหล่านั้นในระหว่างทำกิจกรรม

4. การจัดการตนเอง (Self-management) การเข้าใจถึงสภาพต่างๆที่จะช่วยให้ตนเองเรียนได้ดีและการจัดให้เกิดสภาพเหล่านั้นขึ้น การควบคุมการใช้ภาษาของตนเองเพื่อใช้ประโยชน์จากความรู้ที่มีอยู่แล้วให้มากที่สุด

5. การตรวจสอบและดูแลตนเอง (Self-monitoring) การตรวจสอบ การพิสูจน์หรือการแก้ไขให้ถูกต้องถึงความเข้าใจภาษาหรือการใช้ภาษาในงานแต่ละอย่างที่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

O'Neil & Abedi (1996) ให้ความเห็นว่า กลวิธีอภิปัญญาเป็นการตรวจสอบตนเองอย่างมีสติหรือรู้ตัวตลอดเวลา และตรวจสอบเป็นระยะ ๆ ว่าเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ อีกทั้งยังหมายถึงการเลือกใช้ และประยุกต์ใช้กลวิธีต่าง ๆได้อย่างเหมาะสมเมื่อจำเป็นอีกด้วย การตระหนักถึงกระบวนการดังกล่าว จำเป็นต้องมีการดำเนินการดังนี้

1. การวางแผน (Planning) มีเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมหนึ่งๆ ไม่ว่าเป้าหมายนั้นจะถูกกำหนดขึ้นโดยผู้อื่นหรือตนเองก็ตาม และต้องมีแผนการอันนำไปสู่ความสำเร็จดังที่ตนตั้งเป้าหมายเอาไว้

2. การตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) จำเป็นต้องมีกลไกการตรวจสอบตนเองเพื่อกำกับตนเองในการปฏิบัติภาระงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

3. กลวิธีเชิงพุทธิพิสัย (Cognitive strategy) และกลวิธีจิตพิสัย (affective strategy) เพื่อใช้ในการกำกับการปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องใช้สติปัญญาให้ลุล่วงอย่างประสบผลสำเร็จ

4. การตระหนัก (Awareness) เป็นการมีสติสัมปชัญญะที่เกิดขึ้นภายในใจของแต่ละบุคคลและบุคคลนั้นรู้ตัวว่าทำอะไรอยู่

Oxford (1990) กล่าวว่า กลวิธีอภิปัญญาเกี่ยวข้องกับการคิดไตร่ตรองในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. การมุ่งความสนใจการเรียน (Centering your learning) กลวิธีนี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนอย่างจดจ่อและจริงจังรู้ว่าควรจะมุ่งความสนใจในจุดใด ซึ่งทำให้ไม่เกิดความสับสนในการเรียนจึงเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในทุกสาขาวิชา กลวิธีการมุ่งความสนใจสู่การเรียนประกอบด้วยกลวิธีเฉพาะ ได้แก่

1.1 การมองการณ์ล่วงหน้า และการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม ทำการศึกษากฎเกณฑ์หรือเนื้อหาซึ่งเป็นพื้นฐานของสิ่งที่จะเรียนรู้ไว้ก่อน และพยายามเชื่อมโยงสิ่งใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิมของตน

1.2 การแสดงความสนใจ กลวิธีนี้มีความจำเป็นสำหรับการเรียนทักษะทางภาษาทุกทักษะ ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนทุกคนมักจะเป็นผู้ที่มีความตั้งใจสูง กลวิธีการแสดงความตั้งใจแบ่งออกเป็น 2 กลวิธีย่อย ได้แก่

- การมุ่งประเด็นความตั้งใจ หมายถึง การตัดสินใจโดยรวมว่าจะให้ความตั้งใจต่องานที่จะทำ และพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งรบกวนทั้งหลาย
- การเลือกประเด็นความสนใจเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าที่จะให้ความสนใจเป็นพิเศษกับรายละเอียดเฉพาะในเรื่องนั้น การส่งเสริมกลวิธีการควบคุมความตั้งใจ ทำได้โดยการเสนอกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจการลดสิ่งรบกวนภายในห้องเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เตือนผู้เรียนให้มุ่งความสนใจเฉพาะเรื่องที่เรียนและมีการให้รางวัลเมื่อแสดงพฤติกรรมว่ามีความตั้งใจ ส่วนการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสนใจ

2. การจัดระเบียบและการวางแผนการเรียน เป็นกลวิธีที่มีประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางภาษาทุก ๆ ด้าน กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 กลวิธีย่อย

2.1 การแสวงหาวิธีการเรียนรู้ทางภาษา เป็นความพยายามของผู้เรียนที่จะค้นหาว่ามีกลวิธีอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางภาษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการเรียนภาษาที่มีประสิทธิภาพกับคนอื่นๆหรือปรึกษาครูที่เกี่ยวกับปัญหาการเรียนภาษาต่างประเทศ

2.2 การจัดระเบียบ เป็นการจัดสภาพการณ์ต่างๆ เพื่อเป็นปัจจัยให้เกิดการเรียนรู้ได้สะดวกและง่ายขึ้น เช่น การจัดเวลาให้เหมาะสม การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี และการมีสมุดสำหรับจดบันทึกเกี่ยวกับการเรียนภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับการที่ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนของตนเองด้านภาษาว่าควรจะก้าวไปถึงจุดที่กำหนดได้อย่างไรและเมื่อใด สิ่งเหล่านี้ควรมีการจดบันทึกเอาไว้ จุดมุ่งหมายของการเรียนมีทั้งจุดมุ่งหมายระยะยาวและจุดมุ่งหมายระยะสั้น

2.4 การระบุจุดประสงค์ของงานทางภาษา เป็นการพิจารณาว่าทักษะทางภาษาต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องฝึกฝนหรือเรียนรู้นั้นมีจุดประสงค์อะไร เช่น ในกิจกรรมการอ่านผู้เรียนควรรู้ว่าในการอ่านแต่ละครั้งมีจุดประสงค์อะไร เช่น อ่านอย่างรวดเร็วเพื่อหาใจความสำคัญ อ่านคร่าว ๆ เพื่อหาข้อมูลบางอย่าง อ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่านเนื้อหาที่สั้นๆเพื่อศึกษารายละเอียดอย่างระมัดระวัง ในด้านการเขียนก็ควรรู้ว่าจะเขียนเพื่อให้ข้อเท็จจริงเพื่อชักจูง เชิญชวนให้ผู้เรียนรู้แนวทางว่าจะฝึกฝนทักษะนั้นๆ ในลักษณะใด ซึ่งเป็นการเตรียมตัวเตรียมใจที่เฉพาะเรื่องเพื่อทำให้การเรียนรู้ประสบผลยิ่งขึ้น

2.5 การวางแผนสำหรับงานทางภาษา กลวิธีนี้เกี่ยวข้องกับการกำหนดลักษณะทั่วไปของงานหรือกิจกรรม สิ่งที่จำเป็นพื้นฐานเฉพาะของงานแหล่งวิทยาการ และสิ่งจำเป็นที่ต้องการความช่วยเหลือในการเรียนภาษา

2.6 การแสวงหาโอกาสในการฝึกฝน เป็นกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาอย่างจริงจังและมากขึ้น นอกเหนือจากการฝึกฝนในห้องเรียนซึ่งมักไม่เพียงพอในการพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร ตัวอย่างของกลวิธีนี้ได้แก่ การฟังเพลงภาษาต่างประเทศจากวิทยุหรือเทป การหาเพื่อนชาวต่างประเทศการรับหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

3. การประเมินการเรียนรู้ (Evaluating your learning) กลวิธีนี้ประกอบด้วยกลวิธีย่อย 2 ประการ คือ

3.1 การตรวจสอบตนเอง เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนพยายามสังเกตและแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองในการฝึกทักษะทางภาษา

3.2 การประเมินตนเอง เป็นกลวิธีที่ผู้เรียนวัดความก้าวหน้าของตนเองในการเรียนภาษาโดยรวมหรือในแต่ละทักษะ สิ่งที่ช่วยวัดความก้าวหน้าในการเรียน ได้แก่ การตรวจสอบรายการบันทึกประจำวัน รวมทั้งการสังเกตจากความรู้ของตนเอง ทักษะการอ่านประเมินได้จากความเร็วหรือความเข้าใจในการอ่านว่าอยู่ในระดับที่ยอมรับหรือไม่หรือมีการพัฒนาจากการตรวจสอบครั้งที่แล้วเพียงใด สำหรับทักษะการเขียน สามารถประเมินได้โดยการทบทวนงานที่เขียน หรือเปรียบเทียบผลงานเขียนกับผู้ที่เก่งกว่า หรือเปรียบเทียบกับผลงานเขียนเพื่อนก็ได้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2544) กล่าวว่า อภิปัญญาหมายถึงการควบคุมและประเมินการคิดของตัวเองเพื่อควบคุมและกำกับกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด มีความตระหนักในงานและสามารถใช้วิธีทำงานจนสำเร็จและสมบูรณ์

จากแนวคิดเรื่ององค์ประกอบของอภิปัญญาดังเสนอข้างต้นต่างมีความสอดคล้องกัน โดยสรุปแล้วองค์ประกอบของอภิปัญญา มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ การวางแผน (Planning) การตรวจสอบ (Monitoring) และการประเมินผล (Evaluating)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีอภิปัญญาและการอ่านและการเขียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างกลวิธีอภิปัญญาและการอ่าน

จากการศึกษาแนวคิดและเอกสารเกี่ยวกับกลวิธีอภิปัญญาเกี่ยวกับการอ่านพบว่า กลวิธีอภิปัญญาสามารถนำมาพัฒนาการอ่าน โดยมีงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาไปแล้วหลายงานวิจัย ดังนี้

นวรัตน์ หัสดี (2544) ได้ทำการศึกษาผลการฝึกใช้อภิปัญญาเพื่อกำกับและควบคุมตนเองในการเรียนของนักเรียนโครงการการศึกษาพิเศษโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 6 คน โดยใช้แบบวัดการกำกับและควบคุมตนเอง แบบสังเกตพฤติกรรม บทเรียนการฝึก อภิปัญญา แบบฝึกอ่าน ผลปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกอภิปัญญามีคะแนนกำกับและควบคุมตนเองในการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

กิ่งเพชร ป้องแก้ว (2545) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการฝึกกระบวนการเรียนรู้แบบอภิปัญญาโดยการใช้ผังโยงความสัมพันธ์ความหมาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกกลวิธีอภิปัญญาโดยใช้ผังโยงความสัมพันธ์ ความสามารถในการอ่านสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

Boulware et al (2007) ศึกษาผลของการสอนกลวิธีอภิปัญญาแบบmultiple-strategy use ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่าน และคำศัพท์ของนักเรียนเกรด3 จำนวน 119 คน ใช้เวลาในการสอนเป็นเวลา 5 สัปดาห์ มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองผลปรากฏว่าการสอนกลวิธีอภิปัญญาส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและคำศัพท์สูงขึ้น

Iwai (2009) ได้ทำการวิจัยเรื่องความตระหนักรู้ของผู้เรียน ในการนำกลวิธีอภิปัญญาไปปรับใช้ในการอ่านภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความตระหนักและเลือกใช้กลวิธีอภิปัญญาในการพัฒนาทักษะด้านการอ่านของตนแตกต่างกัน และในด้านการนำกลวิธีอภิปัญญาไปใช้นั้น กลุ่มผู้เรียนมีกลวิธีการเรียนและการปรับใช้กลวิธีอภิปัญญาที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดความเร็วในการอ่าน การนำความรู้เดิมมาช่วยเสริม การจดบันทึก และการเขียนสรุปความเป็นต้น

Jacobowitz (1990) ได้รายงานผลการศึกษาวิธีการทำความเข้าใจหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่านของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งกำลังเรียนระดับอุดมศึกษา คือกลุ่มที่ศึกษาวิชาการฝึกหัดครูซึ่งมีความสามารถและทักษะการอ่านสูง และกลุ่มที่ศึกษาวิชาทักษะการเรียนรู้กลุ่มนี้มีความสามารถในการอ่านต่ำกว่ากลุ่มแรก ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่มีทักษะการอ่านสูงมีพฤติกรรมในการอ่านโดยการเก็บประเด็นสำคัญ และสิ่งที่ประทับใจจากบทอ่านในภาพรวม และสามารถเขียนรายงานสิ่งที่ตนเองเข้าใจเกี่ยวกับบทอ่านได้ ในขณะที่กลุ่มที่มีทักษะการอ่านต่ำให้ความสนใจในการหาใจความสำคัญจากประโยคแรก ๆของแต่ละย่อหน้า นอกจากนี้เขาได้วิเคราะห์กลวิธีอภิปัญญาของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม โดยคัดเลือกนักศึกษาที่มีทักษะการอ่านสูง จำนวน 5 คน และการแสดงกระบวนการคิดดัง (think-aloud) ในการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการใช้กลวิธีอภิปัญญาช่วยในการจับประเด็นสำคัญของบทอ่าน โดยใช้คำถามทุกขั้นตอน คือ ก่อนการอ่าน ระหว่างการอ่านและหลังการอ่าน นอกจากนี้ยังได้แสดงถึงการวางแผน และการใช้กลวิธีอันหลากหลายเหมาะสมในการอ่าน เช่น การมองภาพรวมของบทอ่าน การใช้ความรู้เดิม การคาดเดาเนื้อหา และตระหนักว่าใครคือผู้เขียนบทอ่าน และหลังจากการอ่านสิ้นสุดลง ยังได้สรุปใจความสำคัญโดยใช้คำพูดของตนเอง และตรวจสอบกับบทอ่านเพื่อยืนยันความถูกต้อง อีกทั้งยังมีปฏิสัมพันธ์กับบทอ่านโดยแสดงความเห็นของตนเองต่อประเด็นที่นำเสนอในบทอ่านอีกด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างกลวิธีอภิปัญญาและการเขียน

ตะวัน วงศ์สัจจา (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้กลวิธีอภิปัญญาในการเขียนของนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษและภาษาเพื่ออาชีพชั้นปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่ใช้กลวิธีอภิปัญญาในการเรียน การเตรียมการและการวางแผนด้านการเรียนมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างมีการหาข้อมูลเพิ่มเติม จัดระบบการเรียน ตั้งเป้าหมาย ฝึกฝนการเขียนและการวางแผนการเขียน

ศรีนวล บุญธรรม (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีการเรียนรู้ภาระงานที่ใช้ความรู้เป็นฐาน ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้ได้ใช้กลวิธีอภิปัญญาเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีอภิปัญญาสามารถพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษดีขึ้น

อรนุช เอกเผ่าพงษ์ (2551) พบว่าผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความตระหนักและมีความสามารถในการใช้ยุทธวิธีอภิปัญญาในกระบวนการอ่าน เช่น การอ่านเนื้อหาคร่าว ๆ การมุ่งความสนใจที่ประเด็นเนื้อหาหลัก และการมุ่งความสนใจที่คำสำคัญ เพื่อวางแผน ควบคุมและแก้ปัญหาในกระบวนการอ่าน นอกจากนี้ผลงานวิจัยพบด้วยว่า ในการอ่านทางวิชาการนิสิตที่มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษในระดับสูง ใช้ยุทธวิธีทางอภิปัญญาในการอ่านมากกว่านิสิตที่มีความสามารถในการอ่านทางภาษาอังกฤษระดับต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตที่มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษในระดับสูงและนิสิตที่มีความสามารถในการอ่านระดับต่ำรู้ยุทธวิธีในการอ่านที่สัมฤทธิ์ผลต่างๆ แต่นิสิตที่มีความสามารถในการอ่านระดับต่ำ ไม่สามารถประยุกต์ใช้ยุทธวิธีทางการอ่านต่างๆ เพื่อประสิทธิผลทางการอ่านได้ ผลงานวิจัยยังพบว่านิสิตไทยมีปัญหาทางการอ่านดังต่อไปนี้ (1) มีปัญหาทางด้านคำศัพท์ (2) มีปัญหาทางด้านโครงสร้างไวยากรณ์ (3) มีปัญหาที่เกี่ยวกับการอ่านเค้าโครงรูปแบบของงานเขียน (4) มีปัญหาเกี่ยวกับความยาวของบทความที่อ่าน งานวิจัยชิ้นนี้ชี้ให้เห็นเด่นชัดว่า ยุทธวิธีอภิปัญญามีความสำคัญสำหรับนิสิตไทยในการอ่านงานเขียนทางวิชาการ ยุทธวิธีอภิปัญญาควรนำไปใช้ในการอ่าน และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่อ่านบทความทางวิชาการต่าง ๆ ของนิสิตไทย

Hung (1993) ได้ศึกษาผลกระทบของการควบคุมตนเอง ต่อการแก้ไขปรับปรุงที่มีผลต่องานเขียน โดยได้ทำการทดลองโดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีการสอนแบบอภิปัญญามีประสิทธิผลในการเขียนมากกว่าอีกสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนเขียนแบบการอ่านและการเขียน และกลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนด้านการเขียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Gooden (1996) ได้ศึกษาการนำเอากลวิธีอภิปัญญามาใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative learning) โดยการศึกษาพบว่า การนำกลวิธีอภิปัญญามาปรับใช้ในการเรียนแบบร่วมมือนั้น ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะด้านการเขียนได้ นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหา คำศัพท์ โครงสร้างและรูปแบบการเขียนได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะทางด้านสังคม และมีปฏิสัมพันธ์กันภายในห้องเรียน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และงานเขียนกันมากขึ้น

Lv & Chen (2010) ได้ทำการศึกษาการใช้กลวิธีอภิปัญญาในการเขียนของนักเรียนระดับอาชีวะศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผลการทดสอบหลังการเรียนด้วยวิธีอภิปัญญา คะแนนการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนของนักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อเปรียบเทียบคะแนนการเขียนของนักเรียน พบว่าคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนักในส่วนของนักเรียนกลุ่มควบคุม พบว่าไม่มีความแตกต่างของคะแนนในการทดสอบทั้งสามครั้ง ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นทักษะที่นำไปใช้ในการแสวงหาความรู้ ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการอ่านไว้ดังนี้

Kennedy (1981) กล่าวว่า การอ่านคือความสามารถส่วนบุคคลในการที่จะจำแนกสิ่งที่เห็นโดยใช้ความรู้จากประสบการณ์ของตนเองในการทำความเข้าใจและตีความความหมายของสิ่งที่อ่าน

Dechant (1982) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมอง นอกจากการรู้ความหมายตัวอักษรแล้ว ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน การอ่านจึงเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้อ่านเกิดมโนทัศน์และปฏิกิริยาโต้ตอบกับความหมาย คำ ประโยค และเข้าใจความหมายของคำในบริบทต่างๆ ได้โดยตลอด

Nuttall (1996) ได้อธิบายความหมายของการอ่านเพื่อความเข้าใจว่าหมายถึง การที่ผู้อ่านใช้ความรู้จากประสบการณ์ของตนเองในการสร้างความหมายใหม่รวมทั้งตีความและประเมินสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายเอาไว้ และให้ความเห็นว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจกับการอ่านมีความหมายเหมือนกัน โดยให้เหตุผลว่าจุดมุ่งหมายของการอ่านก็เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านนั้นเอง ซึ่งผู้อ่านจะใช้ทั้งประสบการณ์ความคิดรวบยอดและความรู้เดิมในการทำนายข้อความที่จะปรากฏไว้ล่วงหน้า แล้วเกิดความเข้าใจในงานเขียนที่ผู้เขียนได้ใช้ความคิดและภาษาประกอบกันขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ให้ความหมายของความสามารถในการอ่านที่กว้างขึ้นว่า การอ่านเป็นความสามารถของมนุษย์ในการเข้าใจการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ เข้าใจในเนื้อเรื่อง และแนวความคิดจากสิ่งที่อ่าน ไม่ว่าจะเป็นจดหมายหนังสือ บทความต่าง ๆ หรือจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดีทัศน์ สิ่งที่ปรากฏบนจอ คอมพิวเตอร์สัญลักษณ์การโบกธงของทหารของนักเดินเรือ เครื่อง หมายจราจรที่ปรากฏบนท้องถนน รูปภาพโฆษณาต่าง ๆ ภาพวาด ภาพเขียน แผนที่ แผนภูมิ และการแสดงท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น

แม้นมาส ชวลิต (2544) ไม่ได้กล่าวถึงการรับสารที่ใช้อวัยวะมือ เช่น การรับสารของคนตาบอด แต่กล่าวเพียงว่า การอ่านหนังสือเป็นการรับสารที่แสดงด้วยถ้อยคำที่เขียนลงไว้เป็นลายลักษณ์ เช่น ภาพรหัส แผนภูมิ รวมทั้ง ตัวอักษร โดยใช้อวัยวะสำหรับรับสารที่แสดงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือ ตาหลังจากนั้น สมองจะมีหน้าที่จดลงไว้ในหน่วยความจำและบอกได้ทันทีว่า ผู้อ่านรู้หรือไม่รู้ ในสารที่อ่านนั้น โดยขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้เดิม

สุจิตรา อินทรรัศมี (2537) ให้คำจำกัดความของความสามารถในการอ่านว่าเป็นความสามารถในด้านความคิด ความสามารถทางด้านภาษาและตัวหนังสือ การแปลความ ตีความ รวมไปถึงความสามารถที่จะเข้าใจโครงสร้างของประโยค ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำตลอดทั้งประโยค ความหมายของคำในบริบท

จากความหมายของความสามารถในการอ่านที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า ความสามารถในการอ่านหมายถึงผู้อ่านใช้กระบวนการคิดเพื่อเข้าใจสิ่งที่ปรากฏตามตัวอักษรที่ปรากฏในสิ่งที่อ่าน รู้ความหมายของคำ ประโยคตามตัวอักษรและผู้อ่านเข้าใจความหมายแฝงโดยการใช้โครงสร้างความรู้ ประสบการณ์ในการตีความ แปลความหมาย เพื่อเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้เขียน

องค์ประกอบและกระบวนการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านโดยมีข้อความเป็นสื่อกลาง ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการตีความ และถอดความจากตัวอักษรออกมา และแปลเป็นความหมายที่เข้าใจได้

Moore (1984) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านว่าประกอบด้วย

1. ความสามารถในการเลือกความสำคัญของหัวเรื่อง
2. ความสามารถในการเลือกรายละเอียดส่วนที่สำคัญ
3. ความสามารถในการเข้าใจลำดับของเนื้อเรื่อง
4. ความสามารถในการค้นหาข้อมูลจากส่วนต่างๆของหนังสือ
5. ความสามารถในการแก้ปัญหาจากการอ่าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

6. ความสามารถในการสรุปความ

7. ความสามารถในการคาดคะเนผลที่ไม่ได้กล่าวไว้ในบทอ่าน

8. ความสามารถในการแยกแยะหมวดหมู่

9. ความสามารถในการประเมินการเขียน

10. ความสามารถในการใช้การอ่านอย่างพินิจพิเคราะห์เพื่อการผ่อนคลาย

Smith (1985) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านระหว่างตากับสมอง เมื่อประสาทตารับรู้สัญลักษณ์และส่งสัญญาณไปยังสมอง สมองจะวินิจฉัยตัวอักษร คำและความหมาย และแปลความหมายออกมาโดยอาศัยความรู้เดิม สร้างความหมายของสิ่งที่อ่านขึ้นมา

Gray & Robinson (1986) กล่าวว่ากระบวนการอ่านมีองค์ประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

1. การรู้จักคำ ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ต่อเมื่อมีความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำ

2. การเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความหมาย ทั้งที่ปรากฏตามตัวอักษรและที่ต้องอาศัยการตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจความคิดของผู้เขียน

3. ปฏิกิริยาโต้ตอบ หมายถึงความสามารถในการประเมินความคิดของผู้เขียน ซึ่งรวมถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ให้ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

4. การผสมผสานข้อมูลเก่ากับข้อมูลใหม่ หมายถึงความสามารถในการรวบรวมความคิดที่ได้รับจากเรื่องที่อ่านกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่าน หรือประสิทธิภาพในการอ่านประกอบด้วย

1. อ่านได้อย่างถูกต้องตามตัวสะกดและอ่านออกเสียงถูกต้องตามหลักการอ่านและการแยกคำรวมทั้งสามารถอ่านได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้อง ฉับไว

2. อ่านจับใจความสำคัญในเนื้อเรื่องได้

3. มีวิจารณญาณในการอ่าน เมื่ออ่านแล้วสามารถระบุและมองเห็นความต่างของข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง ได้ และสามารถตีความได้อย่างถูกต้อง

4. อ่านแล้วเกิดความคิดสร้างสรรค์ในแนวการเขียนสำนวนและเขียนรูปแบบรวมทั้งศิลปะการประพันธ์

5. อ่านแล้วสามารถสังเคราะห์ ได้ มีการนำความรู้เดิมมารวมกับความรู้ใหม่ แล้วสร้างแนวคิดใหม่ขึ้นได้ และสามารถอ่านเดาคำที่พิมพ์ผิด สะกดผิด ได้อย่างเข้าใจ

6. อ่านแล้วสามารถแสดงความคิดเห็น ประเมินค่าได้ โดยมี การวิเคราะห์ ได้อย่างถูกต้องรวมทั้งสามารถวิจารณ์ กลวิธีเขียน หรือแนวเขียนและอื่น ๆ ได้อย่างถูกหลักเกณฑ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

7. สามารถอ่านโดยการกวาดสายตาให้กว้าง และ อ่านโดยการกวาดสายตาอย่างรวดเร็ว เช่น การอ่านข่าว ค้นหาศัพท์ และสารบัญ เป็นต้น

8. อ่านเร็วเพื่อเลือกหยิบความ เช่น การอ่านข้ามคำ เลือกอ่าน หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยเป็นต้น

9. อ่านแล้วได้ความรู้ จดจำได้ และเข้าใจความหมาย รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในการศึกษา และในชีวิตประจำวันได้ ทั้งการพูด เขียน และการปฏิบัติ

10. อ่านแล้วสามารถอธิบายและปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในหนังสือได้

11. อ่านแล้วสามารถตอบคำถามจากหนังสือที่อ่านได้

12. อ่านแล้วรู้จักบันทึกไว้

13. อ่านแล้วสามารถสรุปความ ได้

14. สามารถเลือกใช้ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ เพื่อเลือกหนังสือที่ไม่ได้สนใจ หรืออ่านหลาย ๆเล่มได้อย่างรวดเร็ว

15. มีสมาธิในการอ่าน และไม่มีนิสัยเสียในการอ่าน เช่น ทำปากขมุบขมิบเวลาอ่าน ใช้นิ้วทุกตัวอักษร เป็นต้น

16. สามารถอ่านได้ทั้ง 2 ลักษณะ คือ อ่านออกเสียงได้อย่างถูกต้อง และการอ่านในใจ ได้อย่างรวดเร็ว

กล่าวโดยสรุปแล้ว กระบวนการอ่าน เป็นกระบวนการทางสมองที่มีความซับซ้อนมาก เนื่องจากความเข้าใจในการอ่าน เป็นสิ่งผู้อ่านต้องใช้ความคิดโต้ตอบกับบทอ่าน เพื่อให้ได้มาซึ่งความหมายโดยต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่มีมาก่อน ผสมผสานกับเนื้อหาสาระที่ได้รับจากการอ่านบทอ่าน กล่าวคือ ขณะที่ผู้อ่านอ่านด้วยการทำความเข้าใจกับบทอ่าน จะทำให้เกิดการกระตุ้นของเส้นประสาทนับพันๆ เซลล์ ซึ่งมีผลทำให้เกิดการบูรณาการความรู้และประสบการณ์เดิมเข้ากับเนื้อหาสาระในบทอ่าน กลายเป็นความหมายที่เข้าใจได้ และในกระบวนการอ่านนั้นจะประกอบไปด้วย การอ่านออก อ่านได้ รู้จักคำศัพท์ต่างๆ อ่านออกเสียงได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำ วลี และประโยค ตีความได้ และสามารถสรุปได้ รู้จักใช้ความคิด สามารถวิเคราะห์และออกความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล รวมไปถึงสามารถนำไปใช้ นำไปประยุกต์ใช้ หรือดัดแปลง เช่น นำเอาคำพูด ข้อคิดและถ้อยคำสำนวนต่างๆ ไปใช้เพื่อก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการอ่าน ความเข้าใจในการอ่านของแต่ละคนมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น สติปัญญา ความรู้ทางภาษา ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นระดับความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

เข้าใจ เพื่อนำไปจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับและความสามารถผู้เรียน นักวิชาการหลายคนได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านตามความคิดเห็นของแต่ละคนแตกต่างกันไป อาทิ เช่น

Lapp และ Flood (1986) ได้แบ่งความเข้าใจในการอ่านออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับตรงตามตัวอักษร คือ ผู้อ่านเข้าใจข้อความในเรื่องที่อ่านอย่างตรงไปตรงมา

2. ระดับตีความและอ้างสรุป คือ ผู้อ่านเข้าใจข้อความในเรื่องที่อ่าน และสามารถนำข้อมูลจากการอ่านมามาช่วยพิจารณาตัดสินข้อความที่แสดงโดยนัย

3. ระดับวิจารณ์ คือ ผู้อ่านใช้ความคิดประสบการณ์ของตนเองและความเข้าใจในระดับตรงตามตัวอักษร ระดับตีความและอ้างสรุป มาช่วยในการตัดสินและประเมินข้อความที่อ่าน

Burmeister (1974) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ค่อนข้างละเอียด โดยอาศัยพื้นฐานจาก Norris Sanders ซึ่งดัดแปลงมาจาก Bloom's taxonomy ซึ่ง ได้แบ่งระดับความเข้าใจเป็น 7 ระดับ ดังนี้คือ

1. ระดับความจำ (Memory) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถจำในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ได้ เช่น จำได้ในเรื่องเกี่ยวกับข้อเท็จจริง วันที่ คำจำกัดความใจความสำคัญของเรื่อง คำสั่ง และลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่องเป็นต้น

2. ระดับการแปลความหมาย (Translation) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านนำข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น การแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง การให้คำจำกัดความ การนำใจความไปแปลเป็นแผนภูมิ เป็นต้น

3. ระดับตีความ (Interpretation) เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้เขียนมิได้เขียนไว้โดยตรง เช่น หาสาเหตุเมื่อกำหนดผลมาให้ หรือให้สาเหตุมาแล้วสามารถหาผลได้ การคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่องเป็นต้น

4. ระดับประยุกต์ใช้ (Application) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจในหลักการ และนำไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ

5. ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นระดับความเข้าใจผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนย่อยที่สำคัญเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ การวิเคราะห์โฆษณา การวิเคราะห์คำประพันธ์ การเข้าถึงความไม่สมเหตุสมผลของเรื่องที่เขียน ตลอดจนการลงความเห็นในเรื่องที่อ่านได้

6. ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการนำเอาความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านมารวบรวมและจัดเรียงใหม่

7. ระดับการประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการกำหนดเกณฑ์และการตัดสินใจเรื่องที่อ่านโดยอาศัยเกณฑ์จากประสบการณ์ของตนเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

นอกจากนี้แล้ว Miller (1991) ยังได้แบ่งความสามารถทางการอ่านเข้าใจความออกเป็นระดับต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่

1. ความสามารถในระดับการแปลความ (Textually Explicit Comprehension) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจความในสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ในบทอ่านอย่างตรงไปตรงมาได้ ผู้อ่านที่มีความสามารถในระดับนี้จะสามารถระบุความคิดหลัก ความคิดรองของเรื่อง หรือจัดเรียงลำดับเหตุการณ์หัวข้อเรื่องต่าง ๆ ในบทอ่านได้

2. ความสามารถในระดับการตีความ (Textually Implicit Comprehension) เป็นระดับที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้นำเสนอไว้ในบทอ่านอย่างตรงไปตรงมา โดยที่ผู้อ่านจะต้องใช้เหตุผล และความรู้ของตนเข้ามาช่วยตัดสิน ทำความเข้าใจข้อมูลในบทอ่านนั้น ๆ ผู้อ่านที่มีความ สามารถในระดับนี้ สามารถที่จะตอบคำถามเชิงอ้างอิงได้ (Implicit or Interpretive Comprehension Questions) สามารถสรุป และทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต้อไปได้ รวมทั้งรับรู้ถึงอารมณ์ ความคิด วัตถุประสงค์ของผู้เขียน ตลอดจนสามารถระบุความคิดหลักของเรื่องที่ผู้เขียนไม่ได้นำเสนอไว้อย่างตรงไปตรงมาได้

3. ความสามารถในระดับการวิเคราะห์ สรุปบทความ (Critical Reading) เป็นระดับความสามารถในการวิเคราะห์ ตีความ และประเมินเนื้อหาที่อ่าน โดยสามารถแยกความแตกต่างของข้อมูลที่ปรากฏในเนื้อหาที่อ่านได้ว่า อะไรคือข้อเท็จจริง และอะไรเป็นเพียงความเชื่อ หรือความคิดเห็นของผู้เขียน และสามารถเปรียบเทียบเนื้อหาที่อ่านกับข้อมูลที่พบจากแหล่งอื่น ๆ ได้ ตลอดจนเข้าใจภาษาเชิงอุปมาอุปมัยที่ผู้เขียนนำมาใช้ และยังสามารถบอกได้ว่าผู้เขียนมีทัศนคติต่อเรื่องที่นำเสนออย่างไร

4. ความสามารถในระดับความริเริ่มสร้างสรรค์ (Scripturally Implicit Comprehension) เป็นความเข้าใจในระดับสูง ที่ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน นอกเหนือจากสิ่งที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ ผู้อ่านจะต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เข้ามาเชื่อมโยงกับสิ่งที่พบในบทอ่านเพื่อทำการสังเคราะห์เนื้อหาในบทอ่านนั้น

จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าความเข้าใจในการอ่านมีหลายระดับด้วยกัน และจะเห็นได้ว่าการแบ่งระดับความเข้าใจนั้นมีตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน คือ ความเข้าใจระดับตามตัวอักษร แล้วค่อยต่อยอดไปยังขั้นที่ต้องอาศัยการตีความ และระดับวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งเป็นระดับความเข้าใจชั้นสูง ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับนักเรียน ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงระดับความสามารถในการอ่านด้วยว่าต้องการให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านระดับใด มีวิธีการใดบ้างที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือมีความสามารถในการอ่านในแต่ละระดับ แล้วฝึกให้ผู้เรียนรู้ชัดและใช้วิธีการเหล่านั้น โดยในการสอนแต่ละครั้งครูผู้สอนจะต้องกำหนด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จุดประสงค์การเรียนรู้ ของข่ายเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อที่จะได้พัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิผลมากที่สุด

การพัฒนากลวิธีอภิปัญญาในการอ่าน

กลวิธีอภิปัญญาสามารถนำมาปรับใช้ในการอ่านโดยมีวิธีการประยุกต์ใช้ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

Rubin (1993) กล่าวว่าเมื่อนำกลวิธีอภิปัญญาไปประยุกต์ใช้ในการอ่าน ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจะใช้กลวิธีต่างๆ เช่นการหาใจความสำคัญ การอ่านข้อมูลซ้ำ ๆ การสร้างความสัมพันธ์และเรียบเรียงข้อมูลให้ง่ายต่อการจำ การใช้เทคนิคการตรวจสอบ การตรวจสอบความเข้าใจ การคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้น และการประเมินประสิทธิภาพในการอ่าน เพื่อช่วยให้ตระหนักถึงสิ่งที่กำลังอ่าน รวมทั้งรู้ว่าจะอ่านอย่างไร

เสงี่ยม โตรัตน์ (2546)ได้นำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีอภิปัญญา โดยมีขั้นตอนการสอน แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรู้ตัว (Self awareness) คือการสร้างความรู้เกี่ยวกับงานที่จะทำในข้อนี้จะจัดให้นักเรียนอ่านข้อความที่มีข้อสนเทศเด่นชัด ซึ่งจะช่วยให้เขารู้ตัวว่าชี้แนะอะไรได้บ้างในบทอ่าน และการวิเคราะห์คำถามเพื่อพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาถ้านักเรียนจับใจความสำคัญไม่ได้ ครูควรจะเริ่มจากบทอ่านที่แสดงสาระสำคัญเด่นชัด แล้วจึงให้อ่านข้อความที่อ้างถึงได้ ขั้นตอนต่อไปอาจจะกระทำ

2. ด้านการติดตามดูแล (Monitoring) กิจกรรมด้านนี้อาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ ครูเป็นผู้นำทางและนักเรียนติดตามดูแลตัวเอง กิจกรรมที่ใช้ในการตรวจสอบตัวเอง อาจใช้ได้ทั้งครูและนักเรียนมีขั้นตอน ดังนี้

3. ครูเป็นผู้นำทาง (Teacher-directed monitoring) ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและให้นักเรียนตอบคำถาม นอกจากนี้ให้นักเรียนทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน ค้นหาใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าแล้วเอาใจความแต่ละย่อหน้ามาเทียบกันเปรียบเทียบรายละเอียดกับใจควาสำคัญของแต่ละย่อหน้า และให้นักเรียนทำนายเรื่องเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน แล้วครูเขียนโครงเรื่องหรือลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง เพื่อนำมาเทียบกับที่เด็กทำนายไว้

2.1 นักเรียนติดตามดูแลตัวเอง (Self-monitoring by student)นักเรียนตั้งคำถามคล้ายกับที่ครูตั้งแล้วตอบคำถามนั้น ถอดความประโยคนำ จากแต่ละย่อหน้าของเรื่องที่อ่าน แล้วเขียนใจความสำคัญที่ครูแนะนำไว้เสียใหม่ ทำเค้าโครงเรื่องหรือสรุปรายละเอียดสำคัญของเรื่องที่อ่าน เขียนไดอะแกรมหรือแผนผังของเรื่องที่อ่าน เพื่อแสดงใจความสำคัญ ประเมินตนองจากเรื่องที่อ่าน โดยคาดการณ์ถึงผลการตอบคำถาม แล้วนำมาเทียบกับคำตอบที่ครูเฉลยให้ ใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการทำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ความเข้าใจเนื้อเรื่อง และเลือกวิธีที่จะช่วยให้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่อง และเลือกวิธีที่จะช่วยให้เข้าใจได้ดีกว่า

2.2 ด้านการควบคุม (Regulating)นักเรียนสามารถควบคุมวิธีการอ่านของตนเองได้ เมื่อพบปัญหาในขณะที่อ่านหนังสือเช่นไม่สามารถบอกใจความสำคัญของเรื่องได้ หรือไม่สามารถเลือกรายละเอียดของเรื่องได้ เป็นต้นเขาอาจจะเลือกใช้วิธีใหม่ๆแทนวิธีที่ใช้ไม่ได้ผล กิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กฝึกการควบคุมการอ่านของตนเองได้แก่ การอ่านทบทวนเนื้อเรื่องหลาย ๆ เที่ยว ตั้งคำถามเอง เทียบเนื้อเรื่องกับความรู้เดิมที่มีอยู่เปรียบเทียบใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าและเทียบใจความสำคัญกับรายละเอียดของเรื่องในแต่ละย่อหน้า และเทียบใจความสำคัญของเรื่องกับรายละเอียดทั้งเรื่อง

Knight et al. (1985, อ้างใน Hudson 2007) กล่าวว่าผู้อ่านสามารถพัฒนาการอ่านด้วยกลวิธีอภิปัญญาได้ดังนี้

1. การอ่านทวนซ้ำ
2. การเลือกบทอ่าน
3. การจินตนาการเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน
4. การปรับระดับความเร็วในการอ่าน
5. การใช้ประสบการณ์เดิมเพื่อช่วยในการอ่าน
6. การใช้สมาธิในการอ่าน
7. การรวบรวมเอาเนื้อเรื่องที่ได้อ่านมาแล้ว และเนื้อเรื่องที่ได้อ่านในบทต่อๆไปเข้าด้วยกัน
8. การจดบันทึกรายละเอียดของเนื้อเรื่อง
9. การสรุปความ
10. การพยากรณ์สิ่งที่จะได้จากการอ่าน
11. การตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

จากขั้นตอนดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนจะเรียนรู้หรืออ่านได้ดีก็ต่อเมื่อเขารู้จักตนเอง รู้ว่ามีความสามารถเพียงใด รู้ว่าต้องทำอะไรบ้างในเวลาเรียน และรู้ผลการเรียน การรู้ตัวเหล่านี้เรียกว่า อภิปัญญา กิจกรรมการเรียนที่ล้มเหลวเป็นเพราะ นักเรียนไม่รู้จักการใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเวลา โอกาส และเนื้อหาที่เรียน ฝึกให้รู้จักควบคุมตนเอง ติดตามดูแลตนเองจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ว่าการอ่าน เป็นกิจกรรมเฉพาะตัว ครูผู้สอนเป็นเพียงผู้นำทางเท่านั้น ผู้เรียนต้องเรียนรู้และเข้าใจด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการฝึกอ่านโดยอาศัยแนวทาง อภิปัญญาจะช่วยให้ผู้เรียนเป็นนักอ่านที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การประยุกต์กลวิธีอภิปัญญาเพื่อใช้ในการสอนอ่าน

Babbs & Moe (1983)กล่าวว่า การพัฒนากลวิธีอภิปัญญาในการอ่าน เกี่ยวข้องกับการสอนตามลำดับขั้นตอน โดยอาศัยกิจกรรมเป็นพื้นฐาน ความรู้และกลวิธีต้องสอนตามลำดับขั้นตอน โดยคำนึงระดับความเหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของผู้เรียนในขั้นตอนแรกนักเรียนควรได้รับการสอนให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง เหมือนกับนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง เพื่อสร้างเป้าหมายในการอ่าน และความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์ครูผู้สอนจะต้องอธิบายสาธิตเกี่ยวกับวิธีการอ่านที่มีประสิทธิภาพ ถามคำถามประเภทส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และแสดงบทบาทสมมติเพื่อช่วยนักเรียนเรียนรู้และพิจารณา ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ได้

2. ตรวจดูบทอ่านอย่างคร่าวๆ

3. หยุดเป็นระยะเพื่อถอดความและสรุปความจากบทอ่าน

4. แยกแยะโครงสร้างของบทอ่าน เช่น เป็นบทอ่านเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา การเปรียบเทียบ ความเป็นเหตุเป็นผล เรียงลำดับเหตุการณ์ ประโยคทั่ว ๆไป และรายละเอียด

5. การเพิ่มกระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน

6. ตั้งคำถามกับตนเองเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และ ระลึกย้อนหลัง สำหรับขั้นตอนที่ 5 ครูสามารถช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาในการอ่านเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ คำศัพท์ ประโยค และย่อหน้า โดยใช้กลวิธี ใช้ตัวชี้แนะ (Context clues) เพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจคำศัพท์ยาก กลวิธีอ่านใหม่อีกครั้ง หรืออ่านต่อไปเพื่อสร้างความกระจ่าง และใช้แหล่งข้อมูลอื่น ๆเพื่อช่วยในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน

นอกจากนี้ Winograd & Hare (1988) ก็ได้เสนอแนวทางการสอนการอ่านผ่านกลวิธิอภิปัญญาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนอธิบายลักษณะของกลวิธี หรือให้ความหมายของกลวิธี หรือบรรยายลักษณะของกลวิธี

2. ครูผู้สอนระบุสาเหตุว่าทำไมต้องใช้กลวิธีนั้น ๆ รวมทั้งต้องอธิบายจุดประสงค์ของบทเรียน และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ และเป็นการลดบทบาทจากการที่ครูผู้สอนควบคุมทุกอย่างเป็นการควบคุมการเรียนรู้โดยตัวผู้เรียนเอง

3. ครูผู้สอนสาธิตขั้นตอนการใช้กลวิธีให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. ครูผู้สอนต้องสาธิตการนำเสนอทั้งกลวิธีที่เหมาะสม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้กลวิธีด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบว่ากลวิธีนั้น ๆ สัมฤทธิ์ผลหรือไม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5. ครูผู้สอนนำเสนอถึงวิธีการประเมินความผลสำเร็จของการใช้กลวิธีต่าง ๆ ว่ามีความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงใด รวมทั้งเสนอแนะกลวิธีที่ช่วยแก้ปัญหา

ในด้านการสอนอ่านโดยกลวิธีอภิปัญญานั้น มีกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่ช่วยส่งเสริมและฝึกฝนการอ่านด้วยกลวิธีอภิปัญญามากมาย ยกตัวอย่างเช่น

การใช้เทคนิคการเรียนแบบเค ดับเบิลยู แอล (KWL) (Know – Want – Learned)

การเรียนแบบเค ดับเบิลยู แอล (Know – Want – Learned) เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเรียนรู้ข้อมูลใหม่จากการผสมผสานเข้ากับข้อมูลเดิมหรือความรู้เดิม ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำ ระลึก และวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ของตนได้อย่างมีระบบ (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์, 2544) การเรียนแบบเค ดับเบิลยู แอล เหมาะสมกับการเรียนการสอนภาษาโดยเฉพาะทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพราะเน้นการฝึกผู้เรียนให้เข้าใจถึงกระบวนการทางความคิดของตนเอง การเรียนลักษณะนี้มีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนสรุปและนำเสนอ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน สำหรับขั้นตอนการเรียนแบบเค ดับเบิลยู แอล มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้น K (What you know) เป็นขั้นเตรียมความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนการอ่าน ผู้สอนอาจทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนระดมสมองในสิ่งที่ผู้เรียนรู้หรือบันทึกข้อมูลที่ระดมสมองในรูปของผังความสัมพันธ์ทางความหมาย ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักและความคิดรองให้ผู้เรียนที่ยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนคัดลอกผังความสัมพันธ์ทางความหมายลงบนแผ่นกระดาษ แต่ถ้าผู้เรียนที่มีความคุ้นเคยกับผังความสัมพันธ์ทางความหมายแล้ว ผู้สอนอาจแจกกระดาษเปล่าให้ผู้เรียนเขียนผังความสัมพันธ์ทางความหมายแสดงสิ่งที่ตนเองรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่จะอ่าน

2. ขั้น W (What you want to know) เป็นขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการอ่าน หลังจากมีการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน ผู้สอนอาจถามเพื่อกระตุ้นผู้เรียนอยากรู้อะไรเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน ให้ผู้เรียนเขียนคำถามที่ตนเองมีลงในกระดาษ จากนั้นให้ผู้เรียนอ่านข้อความที่ผู้สอนเตรียมไว้โดยพยายามหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองตั้งคำถามไว้

3. ขั้น L (What you have learned) เป็นขั้นที่ผู้เรียนเขียนคำตอบที่ได้ลงในกระดาษเปล่าและเขียนข้อมูลอื่นๆที่รู้เพิ่มเติมแต่ไม่ได้ตั้งคำถามไว้ซึ่งเป็นการบันทึกข้อมูลความรู้ที่ได้จากการอ่าน

การใช้ผังความสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic mapping)

Gemake and Morgan (อ้างในวิฑูร ตั้งพงษ์, 2536) กล่าวว่า การใช้ผังความสัมพันธ์ทางความหมาย คือ การจัดหมวดหมู่หรือความสัมพันธ์ของเรื่องราวโดยอาศัยแผนภาพ (Diagram)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

หรือแผนภูมิ (Map) ช่วยให้เข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจน ผังความสัมพันธ์ทางความหมายนอกจากจะช่วยในการเรียนรู้เนื้อหา ยังใช้วัดความรู้เดิมของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนระดมสมองร่วมกันสร้างผังความสัมพันธ์ทางความหมายที่มีคุณค่าต่อการเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและความคงทนในการจำ ตลอดจนพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยสามารถแบ่งรูปแบบผังความสัมพันธ์ทางความหมายไว้ดังนี้

1. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบบรรยายลำดับเหตุการณ์ (Narrative sequential organization or Sequential episodic map) เป็นผังที่ใช้แสดงเรื่องเล่าที่จัดองค์ประกอบตามลำดับ โดยมีลูกศรเป็นเครื่องแสดงลำดับและเชื่อมโยงรายละเอียดสนับสนุนในแต่ละกรอบ

2. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบพรรณนา (Descriptive map) เป็นผังที่ใช้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของ โดยมีใจความสำคัญอยู่ตรงกลางโยงความสัมพันธ์จากใจความสำคัญไปยังหัวข้อสำคัญๆด้วยเส้นตรงและโยงความสัมพันธ์ของรายละเอียดปลีกย่อยกับหัวข้อสำคัญเหล่านั้น

3. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบเมตริกซ์ (Matrix) เพื่อใช้เปรียบเทียบความแตกต่างและความเหมือนของบุคคล สถานที่ สิ่งของเหตุการณ์

4. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบจำแนกประเภท (Classification map) เป็นผังที่เหมาะกับข้อเขียนแบบพรรณนาโวหารซึ่งแสดงความสำคัญหัวเรื่อง ตัวอย่าง คุณสมบัติและคุณลักษณะ โดยหัวเรื่องที่กล่าวถึงจะอยู่บนสุด ตัวอย่างและคุณสมบัติหรือรายละเอียดสนับสนุนจะโยงลงมาข้างล่างในหัวข้อเรื่องนั้นๆ

5. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบวงกลม (Cycle map) เป็นผังที่ใช้แสดงข้อมูลที่เป็นเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ที่เกิดซ้ำ ๆ และต่อเนื่องเป็นวงจร

การใช้เทคนิคการเรียนแบบชี้นำการอ่านคิด (DR-TA)

การเรียนแบบชี้นำการอ่านคิด (DR-TA) หรือกิจกรรมชี้นำการอ่านคิด เป็นกิจกรรมการสอนอ่านที่พัฒนาขึ้นโดย Shuffer (1969) มีแนวคิดว่า การอ่านคือการใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเข้ามาเชื่อมโยงความคิดของผู้เขียน เริ่มจากการเดาเนื้อหา จากนั้นจึงอ่านเพื่อทดสอบข้อมูลการคาดเดา เป็นการเชื่อมโยงกระบวนการคิดของผู้อ่านและผู้เขียน และสิ้นสุดด้วยการสรุปว่าผู้อ่านคาดเดาถูกต้องหรือไม่ โดยระหว่างกิจกรรมนั้น ผู้เรียนจะมีอิสระในการคาดเดาเนื้อหาและแลกเปลี่ยนความคิดกัน (นิธิดา อดิภัทรานันท์, 2543)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ผจงกาญจน์ ภู่วิภาดาวรรธน์ (2540) กล่าวว่า กิจกรรมชี้นำการอ่านคิดเป็นการสอนอ่านที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคาดคะเนเนื้อหาที่จะอ่านต่อไปก่อนได้อ่านจริง โดยมีการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 กระบวนการอ่านและคิด (Directing the reading-thinking process)

1. ขั้นที่ 1 การคาดเดา ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนหัวเรื่องภาพประกอบ แล้วให้นักเรียนช่วยกันคาดเดาเนื้อหาของเรื่องที่กำลังจะอ่านนั้นจะเป็นอย่างไร เกี่ยวกับอะไร

2. ขั้นที่ 2 การอ่านนักเรียนเริ่มอ่านเนื้อเรื่องในส่วนแรก ทำการตรวจสอบว่าคำตอบที่นักเรียนคาดเดาไว้ในขั้นแรกสอดคล้องกับสิ่งที่ตนพยากรณ์ไว้หรือไม่ โดยครูจะตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนช่วยกันตอบ และให้ความกระจ่างในคำศัพท์หรือข้อความที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ มีการถามกระตุ้นเพื่อให้นักเรียนคิดหรือเดาเหตุการณ์ในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น

3. ขั้นที่ 3 นักเรียนคาดเดาและอ่านเนื้อเรื่องส่วนต่อไปทีละส่วน ทำซ้ำในลักษณะเดียวกันจนกระทั่งจบบทอ่าน

4. การอ่านบ่อยๆ

การประเมินความสามารถในการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และต้องอาศัยความรู้ ความสามารถหลายอย่างเป็นพื้นฐาน คือ ผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคำ วลี หรือประโยคที่นำมาเรียบเรียงกันนั้นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านว่าผู้เขียนมีเจตนาที่จะถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกเช่นไรให้ผู้อ่านซึ่งถ้ามีความเข้าใจตรงกัน ผู้อ่านก็จะเกิดอรรถรสในการอ่านมากยิ่งขึ้น วิธีการวัดและประเมินนั้นมีหลายวิธีขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายกว้าง ๆ ของการประเมิน ผจงกาญจน์ ภู่วิภาดาวรรธน์ (2540) ได้แนะนำว่า ซึ่งสามารถวัดและประเมิน สามารถทำได้ตามการจำแนกของรูปแบบการวัดและประเมิน 2 แบบดังนี้

1. การวัดและประเมินผลที่อยู่ในรูปแบบการทดสอบ (Testing) ซึ่งมักจะใช้เมื่อต้องการประเมินผลที่ได้จากการอ่าน (Product) เช่น การวัดทักษะย่อยจากการอ่านและทักษะย่อยทางความเข้าใจ อย่างเช่น การเดาความหมายจากบริบท แบบทดสอบ (Testing) นั้นสามารถสร้างได้หลายรูปแบบ การเขียนข้อคำถามในแบบทดสอบแต่ละข้อขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ในการสร้างแบบทดสอบสามารถทำได้หลายประเภท เช่น ข้อคำถามที่ให้เลือกตอบหรือแบบตัวเลือก(Multiple choice) ข้อคำถามแบบถูก-ผิด(True-false question) ข้อคำถามแบบจับคู่ (Matching question) ข้อคำถามประเภทเขียนตอบอย่างสั้นๆ (Short answer question) ข้อคำถามประเภทโคลช (Cloze) หรือ แบบให้เติมลงใช่องว่าที่หายไปของบทความ ข้อคำถามที่ให้แปลรูปข้อมูล(Information transfer) ข้อคำถามแบบตอบยาว (Essay question)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2. การวัดและประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) มักจะใช้สำหรับต้องการประเมินภาพรวมทั้งกระบวนการอ่าน (Reading process) และผลที่ได้จากการอ่าน ลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินตามสภาพจริง คือ การประเมินนักเรียนขณะที่ทำกิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานที่เป็นจริง (Real-world-tasks) โดยมิได้แยกการวัดออกจากกระบวนการอ่าน การวัดและการประเมินแบบนี้จึงสามารถประเมินได้ทั้งกระบวนการอ่านและผลที่ได้จากการอ่าน คือ ดูกระบวนการทางสมองที่ใช้ก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังอ่าน ตลอดจนด้านจิตพิสัย เช่น เจตคติ ความสนใจ ความกังวล เป็นต้น ซึ่งการวัดและประเมินตามสภาพจริงนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต เครื่องมือวัดแบบต่าง ๆ การสัมภาษณ์ การบันทึกเกี่ยวกับการอ่าน และแฟ้มสะสมงานของนักเรียนรูปแบบของแบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินผลการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษโดย

Finocchiaro & Sako (1973) ซึ่งได้แนะนำแบบทดสอบที่ใช้ในการประเมินผลการอ่านภาษาอังกฤษที่นิยมใช้ว่ามี 2 แบบคือ

1. แบบทดสอบอัตนัย (Subjective test) ได้แก่แบบทดสอบแบบความเรียงที่ให้ผู้เรียนตอบคำถามเรื่องที่อ่านโดยเขียนคำตอบเป็นประโยคหรือข้อความยาวๆ

2. แบบทดสอบแบบปรนัย (Objective test) ได้แก่แบบทดสอบแบบเลือกตอบแบบถูกผิด แบบจับคู่ และแบบเติมคำ เป็นต้น

Abersold & Field (1997) ได้แบ่งวิธีการวัดและการประเมินความสามารถทางการอ่านออกเป็น 2 วิธี ดังต่อไปนี้ คือ

1. วิธีวัดและประเมินการอ่านแบบดั้งเดิม (Traditional method of testing reading) ซึ่งได้แก่

1.1 ข้อคำถามแบบตัวเลือก (Multiple-choice question) ข้อคำถามประเภทนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่ถูกต้องเพียงตัวเลือกเดียว ส่วนตัวเลือกที่เหลือจะเป็นตัวลวง (Distracters) การสร้างแบบวัดประเภทนี้ ผู้สร้างจำเป็นต้องใช้เวลา ความคิดและทักษะต่าง ๆ เพื่อ ให้การวัดและการประเมินผลมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

2. การทดสอบคำศัพท์ (Vocabulary test) เป็นการทดสอบที่เน้นความจำของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์มากกว่าความเข้าใจในการอ่านโดยรวมของผู้เรียน

3. คำถามประเภทโคลซ (Cloze test) แบบทดสอบนี้ผู้เรียนอ่านบทอ่านแล้วเติมคำที่เหมาะสมที่ถูกลบออกจากบทอ่านให้ถูกต้อง

4. คำถามที่ตอบสั้นและคำถามปลายเปิด (Short answer and open-ended questions) ผู้เรียนจะอ่านบทอ่าน หลังจากนั้นผู้เรียนอ่านคำถามที่เกี่ยวข้องกับบทอ่านแล้วจึงเขียนประโยค 2-3 ประโยคหรือย่อหน้า 2-3 ย่อหน้าในการตอบคำถาม หรือผู้เรียนอาจเขียนสรุปความจากบทอ่าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5. การเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Completion tasks) การทดสอบประเภทนี้ผู้เรียนต้องเติมประโยคที่ให้มาให้สมบูรณ์หลังจากที่ผู้เรียนอ่านบทอ่านแล้ว ผู้อ่านอาจใช้คำเดิมที่ปรากฏในบทอ่านมาเติมประโยคให้สมบูรณ์หรือผู้เรียนต้องใช้การวิเคราะห์และการตีความบทอ่านก่อนการเติมประโยคให้สมบูรณ์

6. การวัดตามสภาพจริง (Authentic tasks) เป็นการวัดและการประเมินการอ่านของผู้เรียนทั้งกระบวนการอ่าน ได้แก่ ก่อนอ่าน ขณะอ่านและหลังอ่าน เป็นการประเมินผู้เรียนขณะทำกิจกรรมมุ่งปฏิบัติงานที่เป็นจริงและประเมินด้านจิตพิสัยของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ แรงจูงใจเจตคติ เป็นต้น

2. วิธีการวัดและประเมินการอ่านในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่

2.1 การเขียนบันทึก (Journal) การเขียนบันทึกเป็นการให้ผู้เรียนได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตรวจสอบความเข้าใจ การทำความเข้าใจบทอ่านด้วยตนเอง และการประยุกต์ความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถทางภาษาของผู้เรียนรูปแบบของบันทึกอาจเป็นทั้งรูปแบบที่ไม่เป็นทางการหรือเป็นทางการที่มีโครงสร้างประกอบในการเขียน การเขียนบันทึกเป็นการวัดและการประเมินการอ่านที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอนหรือกับผู้เรียนได้

2.2 แฟ้มสะสมงาน (Portfolios) แฟ้มสะสมงานเป็นแหล่งผลงานของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ แบบฝึกหัด รายงาน ข้อสอบ การเขียนบันทึก และผลงานเขียนอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับการอ่านเพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน

2.3 การบ้าน การบ้านสามารถวัดและประเมินบทอ่านของผู้เรียนได้เช่นเดียวกัน ครูผู้สอนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทอ่านและกระบวนการอ่านของผู้เรียนได้จากงานที่สัมพันธ์กับบทอ่านที่มอบหมายให้ผู้เรียน

2.4 การสังเกตของครูผู้สอน (Teacher assessment through observation) เป็นการประเมินความเข้าใจในการอ่านและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนจากการสังเกตตามสภาพความเป็นจริงในขณะเรียนและมีการบันทึกไว้โดยครูผู้สอน อาจมีการสร้างเกณฑ์การสังเกตและเกณฑ์การให้คะแนน

2.5 การประเมินตนเอง (Self assessment) การประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถตั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในการอ่านได้ด้วยตนเองและสามารถประเมินความสามารถในการอ่านของตนได้เช่นกัน รูปแบบในการประเมินอาจเป็นแบบทดสอบให้เลือกตอบหรือเป็นมาตรส่วน เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

2.6 การประเมินจากเพื่อนผู้เรียน (Peer assessment) เป็นการประเมินการอ่านจากเพื่อนผู้เรียนด้วยกันในขณะที่เรียน ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจหลักการและเกณฑ์ในการประเมินการอ่านของเพื่อนผู้เรียน แบบการประเมินอาจอยู่ในรูปของแบบสอบถามที่เป็นตาราง

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538) ยังได้แบ่งเกณฑ์การประเมินทักษะการอ่านออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ความสามารถทางภาษาที่เป็นเกณฑ์แบบย่อย ได้แก่

1.1 ความรู้ในด้านศัพท์ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์และสำนวนต่าง ๆ

1.2 ความรู้ในด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำสรรพนาม ความเชื่อมโยงของข้อความ เช่น การใช้คำสันธาน คำบุพบท ที่กำหนดหน้าที่ของภาษาว่าเป็นการขอร้อง เชื้อเชิญ หรืออนุญาต เป็นต้น

2. ความสามารถทางภาษาที่เป็นเกณฑ์แบบรวม ได้แก่

2.1 ความสามารถในการเรียบเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจกับบทอ่าน สามารถตอบคำถามที่ให้เรียบเรียงถ้อยคำใหม่โดยให้ใจความเดิม หรือสามารถตอบคำถามแบบตัวเลือก และแบบเรียงลำดับข้อความได้

2.2 ความสามารถในการอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด หมายถึง ความสามารถในการโยงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเข้ากับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่า เป็นรายละเอียดสนับสนุน หรือเป็นรายละเอียดที่ขัดแย้งกัน เพื่อให้ข้อมูลตรงกันข้ามกัน ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างรายละเอียดต่างๆ

2.3 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการระบุแก่นเรื่อง หัวเรื่อง และใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

2.4 ความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความ และสุนทรียศาสตร์ของการใช้ภาษา หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ด้านศัพท์ไวยากรณ์ ความเข้าใจสิ่งที่อ่าน และความรู้เกี่ยวกับลีลาการใช้ภาษาที่ใช้ในบทอ่านที่เป็นตัวกระตุ้น วิเคราะห์ ประเมินและสรุปบทอ่านได้ว่าเป็นสารประเภทใด ใช้ลีลาภาษาแบบเป็นทางการหรือไม่เข้าใจเจตนาและทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่ สามารถวิพากษ์วิจารณ์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นได้ ตลอดจนสามารถประเมินบทอ่านได้ว่ามีความชัดเจนเข้าสู่ประเด็นอย่างไม่อ้อมค้อมและใช้ภาษาได้กระชับ ไม่เยิ่นเย้อ ความสามารถในระดับนี้เป็นระดับสูง ต้องอาศัยความรู้ในระดับต้นๆ เป็นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า การวัดและการประเมินการอ่านของผู้เรียนมีวิธีการประเมินหลายรูปแบบ ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำหลักการวัดและประเมินหลาย ๆ รูปแบบไปประยุกต์ใช้เข้าด้วยกันกับกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนที่ดีควรรู้จักใช้รูปแบบการวัดและประเมินการอ่าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กับผู้เรียนให้สอดคล้องกับทักษะการอ่านด้านต่างๆ ของผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่การวัดและการประเมินที่เที่ยงตรง น่าเชื่อถือและสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องในความสามารถในการอ่านของผู้เรียนได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ

ความหมายและความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดโดยอาศัยอักษรเป็นเครื่องมือ ดังนั้นความสามารถในการเขียนจึงมีนักวิชาการให้คำจำกัดความไว้มากมายดังต่อไปนี้

วิไลพร ธนสุวรรณ (2536) ได้กล่าวว่าความสามารถในการเขียน คือความสามารถในการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านในรูปของตัวอักษร โดยที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งตนเองเขียนได้ตรงตามที่ต้องการ ด้วยเหตุนี้การเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจได้นั้นจึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหรือความสามารถหลาย ๆ อย่างที่ผู้เขียนต้องใช้หรือมีในขณะที่เขียน

Krashen (1984) ได้นิยามความสามารถทางการเขียนว่า คือ ความรู้ความสามารถเฉพาะตัวของผู้เขียนในด้านการเขียน คนที่มีความสามารถเฉพาะด้านการเขียนหรือคนที่เขียนเก่ง ควรเป็นผู้ที่เขียนสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ประจักษ์ จากการศึกษาการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนภาษาที่หนึ่ง ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ นักวิจัยและนักการศึกษาต่างพบว่าผู้เรียนที่เขียนดีและจะใช้กลยุทธ์ในการเขียนที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการเขียนพอสรุปเป็นขั้นตอนได้ว่า มีการวางแผนเขียนและการปรับแก้ไข ผู้เรียนที่เขียนดี นอกจากจะดำเนินการเขียนเป็นระบบมีขั้นตอนแล้วยังเข้าใจถึงธรรมชาติของการเขียนที่ต้องย้อนกลับไปอ่านแก้ไข และเขียนปรับใหม่เพื่อให้งานเขียนนั้นมีคุณภาพดีโดยรวม ส่วนผู้เรียนที่เขียนไม่ดีนั้น จะมองการเขียนว่าเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเป็นอิสระ ยืดหยุ่นได้ และย้อนกลับไปเขียนในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้

Patty et al (1985) ได้ย้ำว่า ความสามารถทางการเขียน คือความสามารถในการแสดงออกซึ่งความคิดที่ต้องการเชื่อมโยง จัดวางและพัฒนารายละเอียดต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยค เป็นข้อความสั้นๆ และเป็นเรื่องราว

Olshtain (1991) กล่าวว่า การเขียนคือกระบวนการสื่อสารชนิดหนึ่งที่ถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง ผ่านทางข้อความ แต่ความรู้ทางภาษาอย่างเดียวไม่อาจทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลได้ ต้องมีความรู้อื่นอันได้แก่เนื้อหาข้อกำหนดทางสังคมร่วมกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน สรุปได้ว่า ความหมายของการเขียนคือกระบวนการถ่ายทอดความคิดโดยผู้เขียนใช้ภาษาหรือตัวอักษรเพื่อสื่อสารและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้ผู้อ่านเข้าใจ ซึ่งผู้เขียนต้องพิจารณาเนื้อหา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

รูปแบบ ลีลาภาษาและวัตถุประสงค์ของการเขียน ผู้เขียนต้องมีความรู้ด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ ผู้เขียนต้องใช้ความสามารถในการเลือกสรรคำศัพท์ที่เหมาะสมเรียบเรียงเป็นประโยคเพื่อบอกเล่าเหตุการณ์ ประสบการณ์ และความคิดของตนเองได้

องค์ประกอบและกระบวนการเขียน

การเขียนคือการสื่อสารที่ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจในสิ่งที่ตนเองเขียน การเขียนประกอบด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

Harris (1980) กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการเขียนเป็นการรวมทักษะหลาย ๆ อย่างทางภาษาเข้าด้วยกัน ดังนี้

1. เนื้อหา (Content) ได้แก่เนื้อหาสาระของการเขียนตลอดจนความนึกคิดที่แสดงออก

2. รูปแบบ (Form) ได้แก การเรียบเรียงและจัดลำดับเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องและตรงตามจุดมุ่งหมายในการเขียน

3. ไวยากรณ์ (Grammar) ได้แก่ การใช้รูปแบบและโครงสร้างไวยากรณ์อย่างถูกต้องและสื่อความหมายได้

4. ลีลาภาษา (Style) ได้แก่ การเลือกใช้ถ้อยคำสำนวนต่างๆ เพื่อให้เกิดอารมณ์และอรรถรสในข้อความที่เขียน

5. กลไกของภาษา (Mechanics) ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เครื่องหมายวรรคตอน การสะกดคำและการใช้ตัวอักษรตัวใหญ่ให้ถูกต้องตามแบบแผนของภาษา

Jacobs et al (1981) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนว่าประกอบไปด้วย

1. เนื้อหา ผู้เขียนสามารถเขียนขยายความเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง สมเหตุสมผล มีความเกี่ยวเนื่องกัน

2. การเรียบเรียงความคิด สามารถเรียบเรียงความคิดได้อย่างสละสลวย ชัดเจนและมีเหตุผลสนับสนุน ตรงประเด็นมีการเชื่อมโยงความคิดอย่างต่อเนื่อง

3. การใช้คำศัพท์ สามารถเลือกใช้คำศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง รวมไปถึงการใช้สำนวนการเขียนที่เหมาะสมอีกด้วย

4. การใช้ไวยากรณ์ สามารถใช้รูปแบบซับซ้อนได้ มีความสอดคล้องระหว่างการใช้ไวยากรณ์ต่างๆในประโยค

5. การใช้กลไกทางภาษา สามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอน ตัวสะกด และการขึ้นย่อหน้าได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Hedge (1988) กล่าวว่ากระบวนการเขียนประกอบไปด้วยกิจกรรมก่อนการเขียน ระหว่างเขียนและปรับปรุงแก้ไขดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการเขียน (Pre-writing) เป็นกระบวนการคิดหาวัตถุประสงค์ของงานเขียน เป็นคำถามที่ควรตั้งก่อนการเขียนทุกครั้ง เช่นถ้าคาดหวังว่าการเขียนนั้นจะเป็นการเขียนโน้มน้าว ก็ต้องคิดว่าการเขียนนั้นจะกระตุ้นให้ผู้อ่านคล้อยตามได้หรือไม่ ซึ่งจุดประสงค์นี้ จะเป็นตัวกำหนด โครงสร้างที่จะใช้ในการเขียน รวมถึงรูปแบบการใช้ภาษา นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนยังต้องพิจารณาถึง กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้อ่าน การคำนึงถึงผู้อ่าน จะช่วยให้ผู้เขียนเลือกรูปแบบการเขียนที่เหมาะสมได้

2. กิจกรรมระหว่างเขียน (While-writing) ขั้นที่สองของการเขียนเริ่มที่การวางโครงร่าง อย่างคร่าวๆ ซึ่งการวางโครงร่างนี้จะช่วยให้ผู้เขียนหยุดเพื่อที่จะอ่านงานของตนเองและทำการสำรวจ ความคิดตนเองว่าจะพัฒนาเนื้อหานั้นอย่างไร รวมไปถึงการทบทวนการเขียนและเพิ่มความคิดใหม่ ลงไปในงานเขียนนั้นๆ จะเป็นการดีถ้าผู้เขียนทำขั้นตอนต่างๆซ้ำไปซ้ำมา โดยเริ่มจากการวางแผน การร่างโครงเรื่อง การแก้ไข การทวนซ้ำ โดยการแก้ไขนั้น รวมไปถึงการประเมินสิ่งที่เขียนไปแล้วว่า ผู้เขียนได้แบ่งปันความรู้ให้กับผู้อ่านได้ชัดเจนหรือไม่

3. การปรับปรุงแก้ไข (Editing) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายประกอบด้วยการอ่านงาน เขียนทั้งหมด ประยุกต์มุมมองของผู้เขียนไปเป็นผู้อ่าน เพื่อประเมินว่าตนเองเขียนได้ชัดเจนหรือไม่ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ตรวจสอบความถูกต้อง

หม่อมหลวงบุญเหลือ กุญชร ณ อยุธยา (อ้างใน วิไลพร ธนสุวรรณ, 2536) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนภาษาอังกฤษ จำเป็นต้องมีเพื่อให้สามารถเขียนให้สื่อความหมายได้ดีและ ถูกต้อง ดังนี้

1. สามารถเขียนตัวอักษร ประสมตัวอักษรเป็นถ้อยคำ ตลอดจนใช้เครื่องหมายวรรคตอน ได้ถูกต้อง

2. รู้และเข้าใจภาษา เขียนภาษาเป็นวลี เป็นสำนวนต่างๆ ตามความนิยมของภาษานั้น ๆ ได้รวมทั้งรู้จักถ้อยคำและสำนวนที่ชัดเจน

3. ต้องมีความนำคิดที่จะเขียนออกมาและรู้จักเรียบเรียง และจัดลำดับความคิดนั้นให้ผู้อ่าน จับใจความได้สะดวก

4. การใช้กลไกทางภาษา สามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอน ตัวสะกด อักษรนำ และ การขึ้นย่อหน้าได้

สรุปได้ว่าการเขียนประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ อันได้แก่ เนื้อหาที่จะเขียน การใช้เครื่องหมายวรรคตอน โครงสร้างทางไวยากรณ์ และการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับ สถานการณ์ รวมทั้งการจัดลำดับความคิด สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้งานเขียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประสบความสำเร็จ หากผู้เขียนเข้าใจและรู้จักใช้องค์ประกอบเหล่านี้ได้อย่างอย่างถูกต้องก็จะทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จในการเขียนด้วยเช่นกัน

ระดับความสามารถในการเขียน

ในกิจกรรมการเขียน ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยความสามารถทางภาษาหลาย ๆ อย่างไปใช้เพื่อสร้างงานเขียนที่ดี ผู้เขียนต้องเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับประเภทของงานเขียน อีกทั้งการเขียนมีหลากหลายรูปแบบทั้งแบบทางและไม่เป็นทางการซึ่งต้องอาศัยระดับความสามารถในการเขียนระดับต่างๆ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นระดับความสามารถในการเขียนมีนักวิจัยและนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งไว้ดังนี้

Valette & Disick (1972) ได้แบ่งระดับของการเขียนโดยเริ่มจากง่ายไปหายากไว้ 5 ระดับ ดังนี้

1. ระดับทักษะกลไก (Mechanical skill) เป็นการแสดงออกด้านความจำ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจเนื้อหาสาระที่เขียน เช่น การเขียนลอกตามแบบ

2. ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกซึ่งความรู้ในกฎเกณฑ์ (Rules) ข้อเท็จจริง (Facts) ผู้เรียนต้องรู้จักเสียงและสัญลักษณ์ที่ถูกต้องของภาษานั้น มีความเข้าใจตามเนื้อหาที่เขียนตามหลักไวยากรณ์ เช่นการเรียงคำให้เป็นประโยคที่ถูกต้อง เขียนเติมข้อความในช่องว่าง และตอบคำถามเกี่ยวกับภาพที่คุ้นเคยได้

3. ระดับถ่ายโอน (Transfer) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ พฤติกรรมการเขียนในระดับนี้ เช่น การนำไปใช้ (Application) ผู้เรียนสามารถเรียงลำดับบทสนทนาหรือข้อความได้ถูกต้องตามลำดับเหตุการณ์และเหตุผลและเขียนตอบคำถามจากข้อมูลที่กำหนดให้

4. ระดับสื่อสาร (Communication) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร พฤติกรรมการเขียนในระดับนี้ คือ การแสดงออก (Self - expression) ผู้เรียนสามารถใช้การเขียนเพื่อสื่อความหมายและความคิดของตนกับผู้อื่นได้ การเขียนระดับนี้เน้นความสามารถเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจในเนื้อความมากกว่าการเข้มงวดในด้านไวยากรณ์

5. ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินภาษาที่ใช้ได้ เช่น ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดของตนได้อย่างคล่องแคล่ว เลือกใช้ถ้อยคำสำนวนได้อย่างเหมาะสม และใช้ลีลาในการเขียนได้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของการเขียนนั้น ๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สำหรับความเห็นของ Jacobs et al (1981) กล่าวว่าดัชนีที่เป็นตัวบ่งชี้ความสามารถในการเขียนต้องประกอบด้วย

1. เนื้อหา สามารถเขียนขยายความเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง สมเหตุสมผล และเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เขียน

2. การเรียบเรียงความคิด สามารถเขียนเรียงความได้อย่างสละสลวย แสดงความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน มีเหตุผลสนับสนุน ตรงประเด็นและมีการเชื่อมโยงความคิดอย่างต่อเนื่อง

3. การใช้ศัพท์ สามารถเลือกใช้ศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง เหมาะสม รวมทั้งการใช้สำนวนการเขียนที่เหมาะสมอีกด้วย

4. การใช้ไวยากรณ์ สามารถใช้รูปประโยคแบบซับซ้อนได้ดี มีความสอดคล้องระหว่างประธานกับกริยา และยังสามารถใช้กาล รูปนามเอกพจน์ พหูพจน์ คำนำหน้านาม คำสรรพนามและคำบุพบท ตลอดจนสามารถเรียงลำดับคำในประโยคได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

5. การใช้กลไกทางภาษา สามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอน ตัวสะกด อักษรนำ และการขึ้นย่อหน้าได้

จากระดับความสามารถในการเขียนดังที่กล่าวมา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ระดับการเขียนนั้นเริ่มจากระดับง่าย เช่น การคัดลอกตามแบบ ไปจนถึงระดับที่ยากและซับซ้อนซึ่งผู้เขียนต้องมีความรู้ในเนื้อเรื่องที่จะเขียน สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ เลือกใช้ถ้อยคำสละสลวยมาจากความรู้สึกนึกคิดเพื่อถ่ายทอดให้ผู้อ่านเข้าใจ ดังนั้นการรู้ระดับความสามารถของผู้เรียนทำให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเขียนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดควรเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เขียน

การพัฒนากลวิธีอภิปัญญาในการเขียน

Oxford (1990) กล่าวว่า กลวิธีอภิปัญญาสามารถนำมาปรับใช้กับการเขียนได้ดังนี้

1. การกำหนดความสนใจในการเรียนรู้ในการเขียน ขั้นตอนนี้เป็นการรวบรวมและเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้เรียนรู้มาแล้ว วิธีรวมถึงหลักการเบื้องต้น และสื่อการเรียนต่าง ๆ สำหรับกิจกรรมภาษาเชื่อมโยงเนื้อหาที่จะเรียนเข้ากับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน นอกจากนี้แล้ว ยังต้องมีการกำหนดความตั้งใจในการเขียน มีการควบคุมตนเองให้มีสมาธิจดจ่อกับการเขียนและกำจัดสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับการเขียนออกไป

2. การเตรียมการและการวางแผนการเขียน เป็นการกำหนดให้ผู้เรียนมีการค้นคว้าในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเขียน หมายถึงการค้นคว้าในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา ผู้สอนควรส่งเสริมให้พูดคุยแบ่งปันความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนของตนเอง มีการจัดระบบการเรียนรู้ทักษะการเขียน รวมถึงเครื่องมือต่าง ๆ ในการเรียน เช่นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดตารางการสอน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ที่ดีและส่งเสริมให้ผู้เรียนจดสิ่งที่น่าสนใจและมีประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษา ทั้งนี้ควรมีการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ระบุจุดประสงค์ของกิจกรรมการเขียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของงานนั้นๆ เช่นการกำหนดรูปแบบของงานเขียน การคำนึงถึงความต้องการของผู้อ่าน หลังจากนั้น มีการวางแผนสำหรับการเขียน ว่างานเขียนของตนนั้นจะเป็นไปในทิศทางใด ต้องมีขั้นตอนการเขียนอย่างไรบ้าง

3. การประเมินและการแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียน เป็นการตรวจสอบความผิดพลาดของตนเอง และมีการแก้ไขให้ถูกต้อง โดยผู้สอนอาจจะให้ผู้เรียนเขียนข้อผิดพลาดของตนเองลงสมุดและพยายามหาสาเหตุของปัญหา นอกจากนี้แล้ว ควรส่งเสริมให้มีการวัดความก้าวหน้าของตนเอง เพราะถ้าผู้เรียนทราบความผิดพลาดของตนมากเท่าไร ก็จะมีการแก้ไขและปรับปรุงให้มีถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

Wenden (1985) ได้กล่าวถึงการนำกลวิธีอภิปัญญามาใช้ในการเขียนว่า จะต้องเริ่มจากการให้ผู้เรียนตระหนักถึงกลวิธีอภิปัญญา กล่าวคือผู้เรียนต้องรู้จักวางแผนว่าจะควบคุมตรวจสอบในด้านเนื้อหาที่จะเขียน รวมทั้งไวยากรณ์การใช้ภาษา จึงต้องมีรูปแบบที่เหมาะสมกับการฝึก เช่น รูปแบบของ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการเขียน คือการกำหนดขั้นตอนการเขียนเพื่อที่จะตัดสินใจว่านักเรียนต้องการที่จะเขียนอะไร และจะเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีใด ตลอดจนการวางแผนการใช้ภาษาในการเขียน นอกจากนี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องตั้งวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่สามารถใช้วัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนด้วย

2. การตรวจสอบการใช้ภาษา คือการตรวจสอบงานเขียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบว่าตนมีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เรียนสามารเรียนรู้ได้จากข้อผิดพลาดของตนเอง

3. การประเมินผลการเขียน คือการที่ผู้เรียนให้ความสนใจกับคุณภาพงานเขียนในภาพรวม มีการประเมินผลการเขียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในขั้นการวางแผนการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป การนำกลวิธีอภิปัญญามาใช้กับการเขียนนั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบงานของตนเอง จดรูปแบบและเนื้อหาของงานเขียน ประเมินความก้าวหน้าของตนเอง สามารถเปรียบเทียบงานเขียนของตนเองกับคนที่เก่งกว่า และมีการพัฒนางานเขียนของตนเองให้ดียิ่งๆขึ้นไป

การประยุกต์กลวิธีอภิปัญญาเพื่อใช้ในการสอนเขียน

Applebee (1989) ได้กล่าวว่าการเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Process writing) หมายถึงกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้คิดและรวบรวมความคิดก่อนที่จะเขียนด้วยการระดมสมองเน้นการให้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ประสบการณ์แก่ผู้เรียนด้วยการอภิปรายระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และครูเน้นให้ผู้เรียนเขียนหลาย ๆ ครั้งโดยมีวิธีการอ่านทบทวนและตรวจทาน ขั้นตอนในการเขียนโดยจะทำขั้นตอนต่าง ๆ ย้อนไปย้อนมาหลายครั้ง

Brown (2000) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการสอนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับกระบวนการเขียน
2. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการเขียนด้วยตัวเอง
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในการสร้างกระบวนการวางแผนการเขียน
4. ให้เวลาผู้เรียนในการเขียนและแก้ไข
5. ให้ความสำคัญกับกระบวนการอ่านเพื่อทบทวนงานเขียน
6. ให้ข้อมูลย้อนกลับกับผู้เรียนตลอดงานเขียน
7. สนับสนุนการให้ข้อมูลย้อนกลับจากเพื่อนและผู้สอน

Hedge (1988) กล่าวว่า การใช้ผังความคิดเป็นกลวิธีก่อนการเขียนจริง เป็นการร่างคร่าว ๆ เกี่ยวกับหัวข้อ และเนื้อหา กระบวนการนี้ ผู้เรียนจะต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เข้ามาช่วยในการจัดเรียงหน่วยของความคิดเหล่านั้นให้เป็นระเบียบอย่างสมเหตุสมผล การใช้ผังความคิดเป็นกิจกรรมก่อนการเขียน ซึ่งครูอาจจะเขียนแสดงให้นักเรียนดูบนกระดานก็ได้ หลังจากนั้นจึงให้นักเรียนรวบรวมความคิดและเขียนผังโยงความคิด เช่นถ้ากำหนดหัวเรื่องขึ้นมาเรื่องหนึ่ง ผู้สอนให้ผู้เรียนหลับตาและคิดถึงหัวข้อนั้นๆ จากนั้นให้เวลา 1-2 นาทีเพื่อที่ผู้เรียนจะได้จดสิ่งต่าง ๆ ที่คิดได้ โดยอาจจะจดเป็นภาษาแม่ก่อนหากไม่รู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หลังจากนั้นผู้สอนดึงเอาความคิดเหล่านั้นออกมา และนำมาโยงเป็นผังความคิดบนกระดาน เมื่อผังความคิดเต็มแล้ว ครูก็จะให้นักเรียนอภิปรายลำดับเนื้อเรื่องที่ดีที่สุดสำหรับเขียน ในขณะเดียวกันครูก็ควรจะให้ข้อมูลเสริมเกี่ยวกับเนื้อหาด้วย ทั้งนี้กิจกรรมผังความคิดนี้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเตรียมงานเขียนของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในงานเขียนของตนเอง เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่อยู่ภายในและภายนอก ช่วยให้เรียบเรียงความคิดอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้แล้ว ระหว่างกระบวนการเขียน ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนมีการตรวจสอบงานเขียนของตนเอง Hung (1993) กล่าวว่า การให้ความสนใจในกระบวนการแก้ไขปรับปรุงเป็นสิ่งสำคัญในการเขียน เพราะกระบวนการนี้สามารถยกระดับคุณภาพของงานเขียน

Flower & Hayes (1980) ได้กล่าวถึงวิธีสอนเขียนที่เน้นกระบวนการว่า เป็นกระบวนการสร้างความคิดที่ได้จากการนำความรู้เดิมกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งมาการตรวจทานด้านการใช้ภาษาให้เหมาะสม การเขียนที่เน้นกระบวนการเป็นการเขียนที่ผู้เรียนต้องคิดอย่างรอบคอบ เพื่องานเขียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

จะได้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีการคิดไตร่ตรอง พิจารณาหลังครั้งทั้งในรูปแบบและความกลมกลืนผสมผสานของเนื้อหาและภาษาเข้าด้วยกัน

Grenfell & Harris (1999) ได้กำหนดขั้นตอนการสอนการตรวจสอบงานเขียนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกระตุ้นผู้เรียน ในขั้นนี้ผู้สอนจะมอบหมายให้ผู้เรียนไปเขียนเรียงความเมื่อถึงวันนัดส่งอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นให้รูปแบบ ขั้นตอนนี้จะประกอบไปด้วย ผู้สอนให้นักเรียนตรวจสอบงานเขียนของตนเองว่าสะกดถูกต้องหรือไม่ มีจุดผิดพลาดตรงไหนบ้าง ลีลาเนื้อหาของการเขียนเป็นอย่างไร ให้นักเรียนกลับไปแก้ไขข้อผิดพลาดที่พบ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการตรวจสอบตนเอง ผู้สอนให้ผู้เรียนตรวจสอบตนเองอีกครั้งอย่างระมัดระวังและนำข้อผิดพลาดนั้นไปแก้ไข เพื่อให้เกิดความระมัดระวังในการเขียนครั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินกลวิธีที่เหมาะสม ผู้สอนให้ผู้เรียนพูดคุยกันในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกลวิธีที่ใช้ในการตรวจสอบงานเขียนของตน ใช้วิธีใดบ่อยที่สุด และคิดว่าวิธีใดส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเขียนมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป การนำกลวิธีอภิปัญญามาประยุกต์กับการเขียนทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบ จดรูปแบบ และเนื้อหาของงานเขียนประเมินความก้าวหน้าของตนเอง สามารถเปรียบเทียบงานเขียนของตนเองกับคนที่เก่งกว่า ทำให้งานเขียนมีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การประเมินความสามารถในการเขียน

การวัดและประเมินการเขียนนั้นสามารถทำได้หลายวิธีและหลายแบบ ซึ่งผู้ประเมินควรให้ความสำคัญกับผลงานและกระบวนการอย่างสมดุล เนื่องจากการเขียนจำเป็นต้องใช้กระบวนการเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนางานเขียนของตนอย่างมีระบบ และผู้ประเมินต้องให้ความสำคัญกับผลงานของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการประเมินซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้รู้แนวทางและเรียนรู้ที่จะพัฒนางานเขียนของตน

Jacobs et al (1981) ได้เสนอองค์ประกอบ น้ำหนัก ระดับความสามารถ และเกณฑ์การให้คะแนนการตรวจเรียงความ โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อหา	30 คะแนน
การเรียบเรียงความคิด	20 คะแนน
การใช้ศัพท์	20 คะแนน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การใช้ภาษาและไวยากรณ์ 25 คะแนน

กลไกทางภาษา 5 คะแนน

โดยมีระดับความสามารถในแต่ละองค์ประกอบกำหนดไว้ 4 ระดับดังนี้คือ

	เนื้อหา	**การเรียบเรียงความคิด**	**ศัพท์**	**การใช้ภาษา/ไวยากรณ์**	**กลไกทางภาษา**
ระดับยอดเยี่ยม	27-30	18-20	18-20	22-25	5
ระดับดี	22-26	14-17	14-17	18-21	4
ระดับพอใช้	17-21	10-13	10-13	11-17	3
ระดับอ่อน	13-16	7-9	7-9	5-10	2

วนิดา เพ็ญกิ่งกาญจน์ (2542) กล่าวสรุปว่า การประเมินงานเขียนโดยใช้ Rubric เป็นการประเมินแนวใหม่ที่ได้รับการยอมรับจากผู้สอนและผู้เรียนอย่างกว้างขวาง เนื่องจาก Rubric ไม่ได้เป็นเฉพาะเครื่องมือที่ผู้สอนใช้ในการให้คะแนนหรือเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินงานเขียนของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือในการให้คะแนนที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงระดับใดแล้ว และสามารถใช้ประเมินตัวเองได้ตลอดเวลา

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์ (2544) ที่ได้ให้ความหมายของ Rubric ไว้ว่า หมายถึง เครื่องมือในการให้คะแนนที่มีการระบุเกณฑ์ประเมินชิ้นงานและคุณภาพของชิ้นงานในแต่ละเกณฑ์ และคุณภาพของงานเขียนแต่ละเกณฑ์อาจแบ่งออกเป็นยอดเยี่ยมจนถึงไม่ดี

Wiener & Cohen (อ้างใน สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์, 2544) ได้กล่าวถึงข้อดีและประโยชน์ของการใช้ Rubric ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้การคาดหวังของครูที่มีต่อผลงานของนักเรียนบรรลุผลสำเร็จได้โดยนักเรียนจะเกิดความเข้าใจและสามารถใช้ Rubric ต่อการประเมินและพัฒนาชิ้นงานของตo

2. ช่วยให้ครูเกิดความกระจ่างชัดเจนยิ่งขึ้นว่าต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือพัฒนาอะไรบ้าง

3. ช่วยให้นักเรียนสามารถระบุคุณลักษณะจากงานที่เป็นตัวอย่างได้โดยใช้ Rubric ตรวจสอบ

4. ช่วยให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเองในการปฏิบัติงานเพื่อไปสู่ความสำเร็จได

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

5. เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

6. ช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ผู้สนับสนุน ผู้นิเทศ ได้เกิดความเข้าใจเกณฑ์ในการตัดสินผลงานของนักเรียนที่ครูใช้

7. ช่วยในการให้เหตุผลประกอบการให้เกรดนักเรียนได

8. ช่วยเพิ่มคุณภาพผลงานของนักเรียน

นอกจากนี้ Goodrich (1997) กล่าวว่า Rubric เป็นเครื่องมือในการให้คะแนนที่เป็นที่ยอมรับของทั้งผู้สอนและผู้เรียนด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. Rubric เป็นเครื่องมือที่ช่วยได้มากทั้งการสอนของผู้สอนและใช้วัดความสามารถของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนได้เพราะผู้เรียนได้ทราบถึงความคาดหวังของผู้สอน ที่กำหนดไว้ในรูปของเกณฑ์และระดับคะแนน ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ Rubricนั้นประเมินความสามารถของตนว่าอยู่ในระดับใด และใช้เป็นแนวทางปรับปรุงงานของตนให้บรรลุถึงเกณฑ์ขั้นสูงสุดได้ ส่งผลให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงทั้งคุณภาพชิ้นงานและการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่กันไป

2. Rubric ช่วยให้ผู้เรียนมีความรอบคอบมากขึ้นในการพิจารณาคุณภาพงานที่ตนทำอยู่ว่าในระดับใด และสามารถเปรียบเทียบกับผลงานของเพื่อนได้ด้วย ผู้เรียนได้รู้ถึงข้อดีและข้อที่ต้องปรับปรุง การใช้ Rubric นั้นสามารถตัดสินคุณภาพชิ้นงานอย่างมีเหตุผล ทั้งงานของตนเองและผู้อื่นทำให้ผู้เรียนแก้ปัญหาได้ตรงจุด และมีแนวทางที่จะทำให้งานของตนมีคุณภาพมากขึ้นจนถึงเกณฑ์ขั้นสูงสุดได้และเกิดความรับผิดชอบในงานของตนเองมากขึ้น

3. ช่วยลดเวลาที่ผู้สอนใช้ในการตรวจงาน หรือประเมินงานของผู้เรียน ผู้สอนไม่ต้องเขียนผลสะท้อนกลับมากมาย เพราะสามารถใช้ Rubric นั้นให้ข้อมูลย้อนกลับได้อย่างดีผู้เรียนทราบถึงข้อดีและข้อที่ต้องปรับปรุงของตนเอง ผู้สอนเพียงแต่ชี้หรือวงกลมข้อความใน Rubric ให้ผู้เรียนทราบว่าส่วนใดที่ผู้เรียนทำได้ถึงเกณฑ์ขั้นสูง หรืออยู่ในขั้นต่ำและต้องปรับปรุง

4. Rubric เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้กับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน กล่าวคือผู้เรียนที่มีความสามารถในการเขียนระดับสูงและต่ำสามารถใช้ Rubric เดียวกันได้ เนื่องจาก Rubric เป็นเครื่องมือให้คะแนนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองให้ไปถึงจุดสูงสุดได้ตลอดเวลา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประเมินงานเขียนโดยใช้ Rubric เป็นการประเมินงานเขียนที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนในการให้คะแนนความสามารถในการเขียนของผู้เรียนได้อย่างมีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของผู้เรียนและเป็นเครื่องมือประเมินงานเขียนที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแนวทางใน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

การพัฒนาความสามารถของตนเองที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และแรงจูงใจในการเขียนมากขึ้นเพราะผู้เรียนสามารถที่จะแก้ไขของตนเองได้ตามระดับคะแนนที่ตนเองพอใจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved